

DO'KONNING ISH JARAYONINI AVTOMATLASHTIRISH

N.O'rinov

Andijon davlat universiteti
Axborot texnologiyalari va kompyuter injiniringi fakulteti
Axborot texnologiyalar kafedrası
KI(AT) yo'nalishi yo'nalishi 1- bosqich - guruh

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 08-June 2023 yil
Ma'qullandi: 10-June 2023 yil
Nashr qilindi: 14-June 2023 yil

KEY WORDS

Chakana savdoda juda ko'p sonli turli xil resurslar yagona tizimga ulangan: odamlar, pullar, tovarlar, chakana savdo maydonlari, ixtisoslashgan texnologik uskunalari, dasturiy ta'minot

ABSTRACT

Zamonaviy o'z- o'ziga xizmat ko'rsatish do'koni yoki supermarketning ishlashi yaxshi ishlanmasdan mumkin emas samarali tizim chakana savdoni avtomatlashtirish. Bu, hech bo'lmaganda, shtrix kodlash tizimining mavjudligi bilan bog'liq bo'lib, bu kompyuterlashtirilgan savdo uskunalaridan (POS terminallar, fiskal registratorlar, shtrix- kod printerlari (yorliqlar), shtrix- kod skanerlari, ma'lumotlarni yig'ish terminallari va boshqalar) foydalanish zarurligiga olib keladi, bu chakana savdoni avtomatlashtirish tizimiga integratsiya qilinishi kerak.

Zamonaviy o'z- o'ziga xizmat ko'rsatish do'koni yoki supermarketning ishlashi yaxshi ishlanmasdan mumkin emas samarali tizim chakana savdoni avtomatlashtirish. Bu, hech bo'lmaganda, shtrix kodlash tizimining mavjudligi bilan bog'liq bo'lib, bu kompyuterlashtirilgan savdo uskunalaridan (POS terminallar, fiskal registratorlar, shtrix- kod printerlari (yorliqlar), shtrix- kod skanerlari, ma'lumotlarni yig'ish terminallari va boshqalar) foydalanish zarurligiga olib keladi, bu chakana savdoni avtomatlashtirish tizimiga integratsiya qilinishi kerak.

Chakana savdoda juda ko'p sonli turli xil resurslar yagona tizimga ulangan: odamlar, pullar, tovarlar, chakana savdo maydonlari, ixtisoslashgan texnologik uskunalari, dasturiy ta'minot. Aynan tovarlarni sotish jarayonida ma'lumotlarning katta oqimi qayta ishlanadi. Bu yerda voqealar yashin tezligida rivojlanadi, bu deyarli bir zumda reaksiyani talab qiladi.

Realizatsiya korxonasi faoliyatining asosiy hajmi ko'rsatkichidir. Amalga oshirish jarayoni- bu mahsulotlarni sotish va sotish bilan bog'liq biznes operatsiyalari to'plami.

Bu maqsadga erishish, bir tomondan, savdo korxonalarini faoliyat yurituvchi qonunchilik, moliyaviy va soliq muhitini takomillashtirishni nazarda tutsa, ikkinchi tomondan, bozor iqtisodiyoti sharoitida korxonalarining o'z faoliyatini tubdan yaxshilashni taqozo etadi.

Savdo- ishlab chiqarish jarayonini iste'molchilar talabiga muvofiq amalga oshirishda korxonalarining mustaqilligi eng yuqori bo'lgan bozor va moliyaviy mexanizmlardan maksimal darajada foydalanish, birinchi navbatda, korxonalarini ishlab chiqarish ehtiyojlarini qondiradigan tarmoqlar uchun xosdir. aholi tovarlar va xizmatlar, xususan savdo uchun.

Faoliyat savdo korxonalarini bir qator xarakterli xususiyatlarga ega:

tovarlar assortimenti ko'p jihatdan talabning xususiyatiga va xizmat ko'rsatilayotgan kontingentning xususiyatlariga, uning kasbiy, milliy, yosh tarkibiga, xarid qobiliyatiga, mehnat va yashash sharoitlariga bog'liq:

-korxonalar tashkiliy va savdo- texnologik jihatdan tovarlarni sotish jarayonida ancha avtonom va mustaqil bo'lib, ularning har biri hisobga olinadigan va taqqoslanadigan o'z daromadlari va xarajatlariga ega;

-korxonalar iste'molchilarga imkon qadar yaqin va nisbatan kichik hajmga ega, bu ularga bozor kon'yunkturasining o'zgarishiga tezda javob berishga imkon beradi;

-faoliyat profilini hisobga olgan holda savdo korxonalarining tovarlari va xizmatlariga bo'lgan talab fasllar, hafta kunlari va hatto kunning soatlarida sezilarli o'zgarishlarga duchor bo'ladi;

-tovarlarni sotish bilan bir qatorda korxonalar katta hajmni ta'minlaydi qo'shimcha xizmatlar xaridorlarni jalb qilish uchun.

Aniq va samarali qarorlar qabul qilish ishlab chiqarish faoliyati, iqtisodiyotni boshqarish va siyosatda zamonaviy mutaxassis kompyuterlar va aloqa vositalaridan foydalangan holda ma'lumotlarni olish, to'plash, saqlash va qayta ishlash, natijani vizual hujjatlar shaklida taqdim etishi kerak. Tovarlarini sotish sohasida kompyuter texnologiyalaridan foydalanish ushbu faoliyat sohasini hisobga olish va nazorat qilishni keskin oshiradi.

Bu ishchi ma'lumotlarning doimiy ravishda kompyuterining xotira qurilmalarida saqlanishi tufayli mumkin bo'ldi; avtomatlashtirilgan buxgalteriya hisobi natijasida har kuni ishlab chiqarish va ishlab chiqarishning haqiqiy holatini aks ettiruvchi eng muhim ko'rsatkichlarni ishlab chiqish mumkin bo'ldi. tijorat faoliyati korxonalar. Buxgalteriya hisobi ma'lumotlariga ko'ra, kompyuter avtomatik ravishda korxonaning joriy ko'rsatkichlarini tegishli davr uchun rejalashtirilgan ko'rsatkichlar bilan taqqoslaydi.

Agar savdo jarayonini amalga oshirishda mahsulotlarni sotish, mahsulotlarni qabul qilish, mahsulot zahiralari darajasi, shartnomalar bo'yicha etkazib berish nisbati va boshqalar kabi ko'rsatkichlar bo'yicha belgilanganidan chetga chiqishlar mavjud bo'lsa, u holda zarur tegishli choralar ko'rish uchun ma'lumotlar savdo ob'ektlari rahbariyatiga topshiriladi.

Korxonani operativ boshqarish shunday bo'lishi mumkin, agar boshqaruv ob'ekti to'g'risidagi doimiy ma'lumotlarni to'plash, qayta ishlash, tahlil qilish va o'zgartirishga asoslangan doimiy operativ nazorat amalga oshirilsa. Bu har qanday korxonaga uchun juda muhim bo'lgan tovarlarni sotish hisobi, chunki. tovar sotish korxonaga foydasining asosiy qismini tashkil etadi.

Bugungi kunga qadar ko'pgina korxonaga va firmalar o'z faoliyatida avtomatlashtirilgan buxgalteriya hisobidan haligacha foydalanmayapti, bu esa turli buxgalteriya hujjatlarini to'ldirishga ketadigan vaqtni sezilarli darajada oshiradi, bu esa buxgalteriya hisobi ishini sezilarli darajada murakkablashtiradi.

Avtomatlashtirish obyektining xarakteristikalarini o'rganish

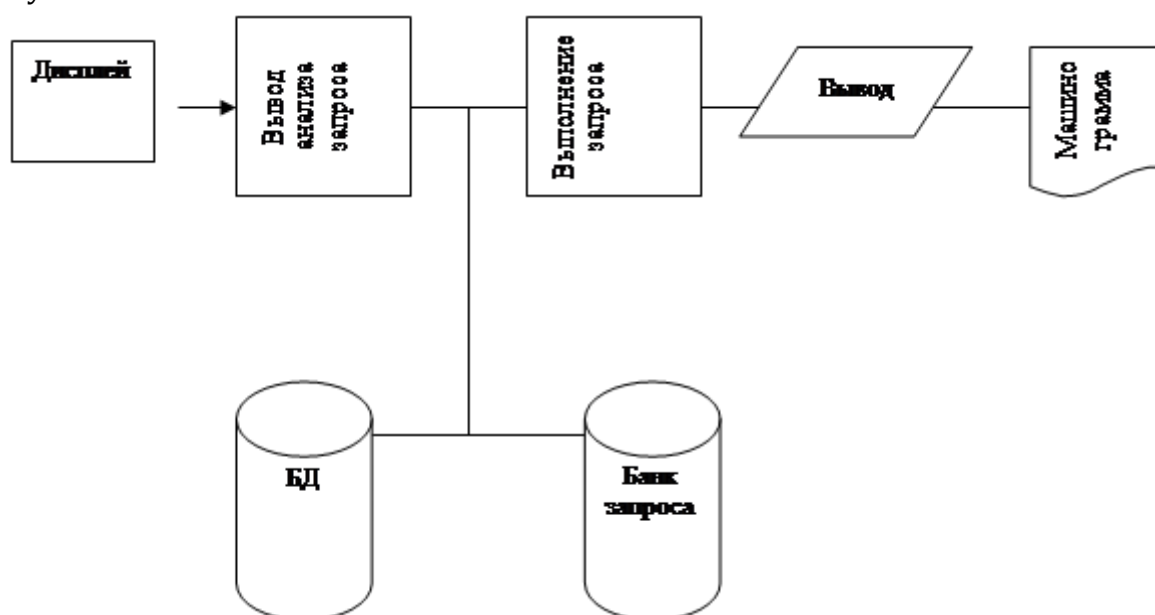
O'zbekistonda islohotlar yillarida amalga oshirilgan bozor infratuzilmasini shakllantirish jarayoni ayniqsa iste'mol bozorida faol bo'lib, yuqori darajadagi raqobat va ishbilarmonlik faolligi bilan ajralib turardi. Zamonaviy iste'mol bozori Respublika nisbatan yuqori to'yinganligi va tovarlarning keng assortimenti bilan ajralib turadi. Tovar va xizmatlarni sotish dinamikasi asta- sekin barqaror bo'lib bormoqda. Hozirgi vaqtda chakana tovar ayirboshlash hajmi deyarli butunlay nodavlat sektor (nodavlat mulkchilik shaklidagi

savdo korxonalari, supermarketlar) hisobidan shakllantirilmogda. 2001 yilda uning aylanmasi 719,2 milliard tengega (99,5 foiz) yetgan bo'lsa, 1991 yilda u atigi 35,3 foizni tashkil etgan bo'lsa, bu yillardagi inflyatsiyaning yuqori darajasi tufayli qiymat hajmi oshdi. Keyingi yillarda respublika iste'mol bozorining holati tovar yetkazib berishning yetarli darajada yuqori va barqarorligi bilan tavsiflanadi, bu ma'lum darajada chakana tovar ayirboshlash real hajmlarining o'sish tendentsiyasini saqlab qolish imkonini beradi. So'nggi paytlarda bozorlarda savdo bilan bir qatorda do'konlar (supermarketlar) savdosi ham rivojlanmogda, respublika aholisi tovarlarni xarid qilish uchun do'konlarga (supermarketlarga) tobora ko'proq murojaat qilmogda, bu esa ularning savdo tashkilotlari tomonidan sotilishini barqarorlashtirishga, va shunga mos ravishda bozorlarda sotilgan tovarlarga nisbatan yuqori o'sish.

Tarqatish kanallari bo'yicha chakana tovar aylanmasi indeksleri (%) Respublikada an'anaviy turdagi korxonalar bilan bir qatorda Yevropa darajasidagi xizmat ko'rsatuvchi gipermarket va supermarketlar, minimarketlar, "cash and car" korxonalari va boshqalar tarmog'i rivojlana boshladi. "Yujniy supermarketida" "So'rov- javob" rejimida ishlaydigan markazlashtirilmagan ma'lumotlarni qayta ishlash ishlaydi. Shu bilan birga, ma'lumotlarni qayta ishlash samaradorligini oshirish, qog'oz xarajatlarini kamaytirish va boshqalar.

Markazlashtirilmagan texnologiya- bu texnologiya dispers ma'lumotlarni qayta ishlashga va uni axborotning kelib chiqishi va iste'mol qilinadigan joylariga yaqinlashtirishga qaratilgan. Markazlashtirilmagan muhitda tarqoq fondlar avtonom yoki tarmoqlarda ishlashi mumkin. Eng oddiy va eng qulay- bu avtonom usul bo'lib, unda foydalanuvchi hech kimga bog'liq emas, texnik baza- shaxsiy kompyuter. Afzalliklari:

- arzon ommaviy hisoblash uskunalari tufayli xodimlar faoliyatini keng avtomatlashtirish imkoniyati;
- texnologiyaning mehnat zichligini kamaytirish;
- istalgan vaqt oralig'ida va tartibga solinadigan rejimda "So'rov- javob" rejimida natija ma'lumotlarini berish;
- qog'oz xarajatlarini kamaytirish ; ma'lumotlarni qayta ishlash samaradorligini oshirish, foydalanuvchi nazorati.

1-rasm Axborotni qayta ishlashning markazlashtirilmagan usuli bilan texnologik jarayon

Lugo. Supermarket.

Lugo. Supermarket- chakana savdo do'koni menejerlari va kassirlarining ishini avtomatlashtirish uchun yechim bo'lib, bu sizga tovarlarni tannarx va chegirmali narxlarda kuzatib borish imkonini beradi.

Tizim tomonidan qo'llab- quvvatlanadigan asosiy operatsiyalar:

- Omborlar va savdo uchastkalari o'rtasida tovarlarning kelishi va harakati, hisobdan chiqarish, qayta baholash va qayta baholash;
- Savdo maydonchasida sotish, istalgan to'lov shakllaridan foydalangan holda yuridik shaxslarga sotish Savdo maydonchasida mahsulot qoldiqlarini belgilangan limitga muvofiqligini avtomatik nazorat qilish;
- Oziq-ovqat mahsulotlari yoki zaruriy tovarlar savdosining o'ziga xosligi tovarlarning har bir nusxasi uchun alohida qaydlarni yuritish zarurati hisoblanadi.

Luka shahrida. Supermarket ushbu muammoni mahsulotni shaxsiylashtirish yordamida hal qiladi. Shaxsiylashtirish mahsulotning barcha xususiyatlarini, shtrix- kodini, mahsulot nomini hisobga olgan holda har bir element uchun shaxsiy yozuvlarni yuritish, muayyan seriya raqami va boshqa xususiyatlar uchun kafolat talonini berish imkonini beradi. Shaxsiylashtirishni sozlash mahsulot kartasida (A ilovasi) amalga oshiriladi. Tizim qo'llab- quvvatlaydigan tovarlar bilan asosiy operatsiyalar:

- tovarlarni qabul qilish va narx belgilashni rasmiylashtirish, inventar;
- omborlar va savdo uchastkalari orasidagi harakat;
- tovarlarni qayta ishlash (go'sht kesish, sabzavotlarni saralash va boshqalar); yuridik shaxslarga sotish;
- savdo maydonchasida realizatsiya qilish;
- real vaqt rejimida savdo maydonchasida tovarlar qoldiqlarini nazorat qilish;
- tovarlarni hisobdan chiqarish;
- tovarlarning tabiiy yo'qotilishini hisobdan chiqarish hajmlarini avtomatik shakllantirish;
- qayta baholash va regradatsiyani yo'q qilish (uning paydo bo'lish ehtimoli mavjud bo'lganda);

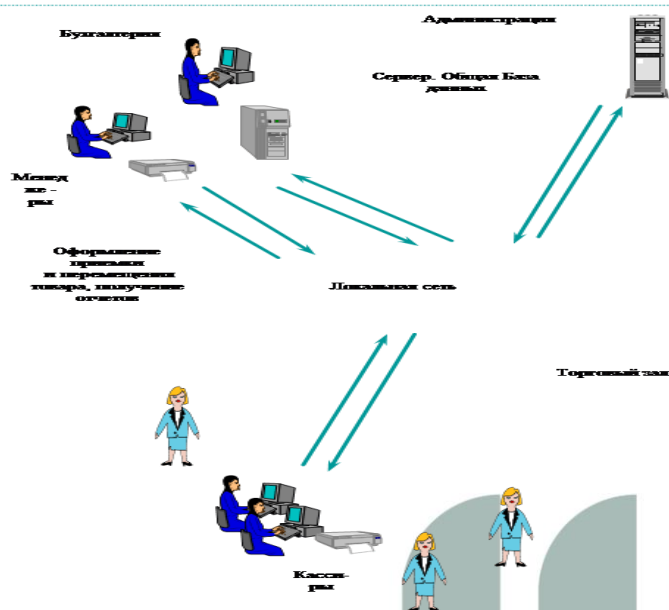
Mahsulotni identifikatsiya qilish tizimi shtrix kodlashga asoslangan. Tizimdagi mahsulot besh turdagi shtrix kodni o'z ichiga olishi mumkin: Savdo kodi (13 belgi). Kod tovarning o'ramiga joylashtiriladi, ishlab chiqarilgan mamlakat va boshqa ma'lumotlarni o'z ichiga oladi. Bu noyob emas, shuning uchun uni mahsulotni shaxsiylashtirish uchun ishlatib bo'lmaydi.

Ichki savdo kodi (12 belgi). Mahsulot kartasini yaratishda kod avtomatik ravishda tizimda hosil bo'ladi. Paketda mahsulot kodi yo'q bo'lganda keng qo'llaniladi (pishirilgan mahsulotlar). Tizim "stikerlar" ni chop etish va ularni mahsulot o'ramiga yopishtirish imkonini beradi. Seriya raqami (har bir ishlab chiqaruvchi uchun belgilar soni boshqacha) har bir nusxa (partiya) uchun tovarlarni alohida hisobga olish imkonini beruvchi noyob kod.

Ichki xususiy identifikator (12 belgi). Noyob seriya raqami bo'lmaganda yoki shtrix- kodni skanerlash mumkin bo'lmaganda qo'llaniladi. Tizim mahsulot nusxasiga " stikerlar" ni chop etish va joylashtirish imkonini beradi. Og'irligi mahsulot kodi (12 belgi). Tarozida tortish paytida mahsulot yorlig'ida elektron tarozilar bilan chop etiladi. Kodda vaznli mahsulot belgisi, tizimdagi qisqa mahsulot kodi va grammdagi vazn mavjud. Shtrixli

kodlashdan foydalanish tizimda ishlash uchun katta afzalliklarni beradi:

1. Mahsulotni identifikatsiyalash va mijozlarga xizmat ko'rsatish tezligida
2. Tovarlarini qayta navlarga ajratishga yo'l qo'ymaslik, buxgalteriya hisobini to'g'ri yuritish, savdoning asosiy balolaridan biri.

2- rasm Kamonning tuzilishi. Supermarket.

Shu kabi maqsadli boshqa tizimlardan Lugo. Supermarket ma'muriyatda ham, buxgalteriya hisobida ham, kassirlar yagona axborot maydonida ishlashlari bilan farqlanadi (bilan umumiy asos ma'lumotlar). Bitta tizimda buxgalteriya hisobi va savdo operatsiyalarining to'liq funktsionalligi mijoz uchun mavjud. Savdo operatsiyalarining barcha natijalari avtomatik ravishda buxgalteriya hisobida mavjud bo'ladi. Natijalarni savdodan buxgalteriya hisobiga o'tkazish uchun maxsus harakatlar talab etilmaydi. Tashkiliy jihatdan boshqaruv, buxgalteriya hisobi va savdo xodimlarining vazifalari ajratiladi. har bir xodimning ish joyi faqat ushbu xodimning majburiyatlarida belgilangan operatsiyalarni bajarish huquqini beradi, ya'ni har biri faqat o'z ishini bajaradi va faqat o'zgartirish huquqiga ega bo'lgan ma'lumotlarni ko'radi va o'zgartirishi mumkin. Zarur bo'lsa savdo tizimi buxgalteriya quyi tizimidan foydalanmasdan to'liq ishlashi mumkin.

Tovarlar bilan barcha operatsiyalar real vaqt rejimida amalga oshiriladi, bu esa tovarlarning miqdori, tannarxi va buxgalteriya narxlari bo'yicha haqiqatan ham operativ hisobini yuritish imkonini beradi.

Savdo maydonchasidagi tovarlar qoldiqlarini nazorat qilish avtomatik tarzda amalga oshiriladi. har bir mahsulot uchun siz "ruxsat etilgan chegara" ni belgilashingiz mumkin, unga erishgandan so'ng menejer savdo maydonchasidagi tovarlar zaxirasini to'ldirish zarurligi to'g'risida xabar oladi va darhol savdo maydonchasiga tovarlar harakati uchun hisob-fakturani rasmiylashtirishi mumkin.

Tizim ushbu turdagi mahsulot uchun narxlarning o'zboshimchalik sonini belgilash imkonini beradi. Buning uchun menejerga kun, vaqt va boshqa shartlarga qarab narxlarni avtomatik ravishda qayta hisoblash imkonini beruvchi "narx toifasi" tushunchasi joriy etilgan.

Bundan tashqari, chegirmalarning moslashuvchan tizimi (chek miqdori uchun, ma'lum bir mijoz uchun va boshqalar) o'rnatilishi mumkin. Savdo maydonchasida sotilganda, tizim

ruxsat beradi turli shakllar to'lov- naqd pul, bank o'tkazmasi, kredit. Shift yopilganda, buxgalteriya bo'limida mahsulot tannarxini hisobdan chiqarish uchun olingan xabarlar avtomatik ravishda yaratiladi. Tizim hisobotlari kun (yoki ma'lum bir davr) uchun do'kon natijalarini tahlil qilish va do'konni boshqarish bo'yicha qarorlar qabul qilish uchun barcha kerakli ma'lumotlarni o'z ichiga oladi.

Luka dasturining asosiy afzalliklari.

- Kassalarning o'tkazuvchanligini oshirish- egalari va mijozlarini o'zaro qondirish uchun;
- Savdoning balosi yo'q- saralash;
- Tovarlarni sotish operatsiyasi har doim daromad olish bilan bog'liq bo'lib, bu sotuvchilarga narxlarni boshqarishga imkon bermaydi;
- Savdo maydoni tejaladi,- tovarlar faqat kerakli assortimentda joylashtiriladi va uning savdo maydonchasidagi qoldig'i avtomatik ravishda nazorat qilinadi;
- har kuni siz do'konning to'liq natijasini ko'rishingiz mumkin;

2. TATni axborot va texnologik ta'minlash tavsifi

Axborotni qo'llab- quvvatlash ma'lumotlarni tasniflash va kodlashning yagona tizimi, yagona hujjat tizimlari, tashkilotda aylanayotgan axborot oqimlari sxemalari, ma'lumotlar bazalarini yaratish metodologiyasi. Ushbu quyi tizim axborotni o'z vaqtida taqdim etish, boshqaruv qarorlarini qabul qilish uchun mo'ljallangan. Axborot ta'minotining vazifalari uning tuzilmalari bajaradigan asosiy funksiyalarga bog'liq. Axborot ta'minoti IP foydalanuvchilariga o'zlarining kasbiy vazifalarini bajarishlari uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni taqdim etishi kerak. Tizim axborotni taqsimlangan saqlash va qayta ishlash, foydalanish joylaridagi ma'lumotlar banklarida ma'lumotlarni to'plash, foydalanuvchilarga axborotdan avtomatlashtirilgan, ruxsat etilgan foydalanishni ta'minlash, uni bir martalik kiritish va ko'p maqsadli foydalanish imkoniyatlariga ega. Axborotning o'zaro aloqasi har bir funksional quyi tizim tomonidan hal qilinadigan vazifalar o'rtasida ham, tashqi darajalar bilan ham ta'minlanadi. Kiruvchi hujjatlar uchun:

- kiruvchi hujjatlarni ro'yxatga olish va ularni kiritish;
- kiruvchi hujjatlarni nazorat nilish uchun belgilash va ularni nazoratdan olib tashlash;
- ma'lumotlar bazasidan ma'lum shartlarga javob beradigan kiruvchi hujjatlar to'g'risida ma'lumot olish;
- kiruvchi hujjatlar to'g'risidagi ma'lumotlarni individual karta rejimlarida yoki jadval (ro'yxat) rejimida ko'rish ; kiruvchi hujjatlarning ma'lumotlarini chop etish -korxonalar (tashkilot) ichidagi hujjatlarning harakatini kuzatish. Chiqish hujjatlari uchun:
- ma'lumotlar bazasidan ma'lum shartlarga javob beradigan chiquvchi hujjatlar to'g'risida ma'lumot olish;
- bitta karta ko'rinishida yoki jadval ko'rinishida chiquvchi hujjatlar tafsilotlarini ko'rish;
- chiquvchi hujjatlarning tafsilotlarini chop etish.

Lukaning kompyuter hisobi alohida modul sifatida "Savdo uyi" ni (TD) o'z ichiga oladi. "Luka. Savdo uyi" dasturi omborlarda, do'konlarda tovarlarni hisobga olish uchun mo'ljallangan. mas'ul shaxslar. Dastur quyidagi modullardan iborat: "Luka. Supermarket"- do'konlarda yozuvlarni yuritish uchun. "Luka. Markaziy ofis"- barcha mahalliy do'konlar uchun buxgalteriya hisobini birlashtirish uchun. "Luka. Savdo uyi" "Luka. Business" buxgalteriya moduliga ulanadi (ma'lumotlarni uzatadi). Dasturiy ta'minot "Luka. Supermarket" savdo uyidagi buxgalteriya tizimining bir qismidir. Dastur do'kondagi

tovarlarni hisobga olishni ta'minlaydi, ularning kelishi va sotilishini nazorat qiladi, kassa apparati, elektron tarozi va shtrix- kod skaneri kabi tijorat uskunalari bilan ishlaydi. Tizimdagi tovarlar 222- schyotda buxgalteriya narxlarida hisobga olinadi.

222.1 Kirish narxi

222.2 Belgilash.

222.3 Konsignatsiyadagi tovarlar.

Daromad hisoblarida "daromad turlari" tahlili mavjud. "Xarajatlar hisoblarida" "mahsulot kartasi" va "xaridor" tahliliy ma'lumotlari mavjud. Mahsulot foydasi, (kutilayotgan foyda), sotilmagan tovarlar uchun tovarni sotish bahosi va tannarx o'rtasidagi farqdir. Agar barcha tovarlar joriy narxlarda sotilsa, mumkin bo'lgan daromadlar prognozini beradi.

Tovarlarning kartotekasini tashkil etish buxgalteriya hisobining asosiy usuli hisoblanadi. Sozlama sizga fayllar shkafi tuzilishini guruhlar va tovarlarning kichik guruhlari bo'yicha tashkil qilish imkonini beradi. Sozlama "Luka. Markaziy ofis" ma'lumotlar bazasida amalga oshiriladi va yangi ishga tushirish vaqtida "Luka. Supermarket ma'lumotlar bazasiga o'tkaziladi. Sozlama ikkita katakchani o'z ichiga oladi:

-Mahsulot guruhlaridan foydalaning

-Mahsulot kichik guruhlaridan foydalaning.

Agar katakchalar faol bo'lmasa, tovarlarning karta indeksi chiziqli bir darajali hisoblanadi. Tizimda ikkita global ma'lumotnoma mavjud "Tovarlar guruhleri" va "Tovarlar kichik guruhleri". Faol belgilash katakchalari bilan struktura YY.XX.NNNNN, bu yerda YY- mahsulot guruhi 1-99, XX- 1-99 tovarlar kichik guruhi, NNNNN- 1-99999 raqami.

Tovarlarning guruhleri yoki kichik guruhleri etishmayotgan bo'lishi mumkin. Tovar kartotekasi tuzilmasi bir marta tuziladi va 272- hisobvarag'ida nul mavjud bo'lgan taqdirda, operatsiva vaqtida o'zgartirilishi mumkin emas. Mahsulot kodi (9 belgigacha), Bu mahsulotni aniqlaydigan noyob koddir. Mahsulot kodi YYXXNNNN fayl kabinetidagi mahsulot kartasi manziliga mos kelishi yoki noyob raqam bo'lishi mumkin. Tizim sozlamalari bilan belgilanadi. Qisqa mahsulot kodi (5 ta belgigacha), Bu elektron tarozida shtrix kodlarni chop etishda yoki sotishda kodni qo'lda kiritishda og'irlikdagi tovarlar uchun ishlatiladigan kod. Qisqa mahsulot kodini ishlatish kerakmi, tizim sozlamalari bilan belgilanadi.

Mahsulot kartasi (3- rasm) protsedura orqali avtomatik ravishda yaratiladi. Kartani yaratish uchun siz tovarlar guruhini va kichik guruhini, shuningdek tovarlarning sonini kiritishingiz kerak. Odatiy bo'lib, element raqami avtomatik ravishda guruh va kichik guruhdagi keyingi raqamga tayinlanadi.

3- rasm Mahsulot kartasi

Mahsulot kartasi indeksi sozlamalariga qarab guruh va kichik guruh majburiy parametrlardir. Majburiy rekvizitlar:

- mahsulot kodi tizim sozlamalariga ko'ra avtomatik ravishda tayinlanadi, lekin klaviaturadan qo'lda ham kiritilishi mumkin;
- qadoqlashda shtrix- kodni kiritish mumkin bo'lmagan og'irlik va tovarlar uchun ishlatiladigan tovarlarning qisqa kodi. Avtomatik ravishda tayinlanadi, lekin klaviaturadan qo'lda ham kiritilishi mumkin;
- birlik shtrix- kod paketdan tayyor holda kiritiladi yoki mahsulot kodini yozish orqali tizimda avtomatik ravishda hosil qilinadi.

QQS stavkasi. Mahsulot kartasida quyidagilar mavjud ixtiyoriy rekvizitlar:

- ishlab chiqaruvchi aktsiyalarning minimal miqdori, korxonadagi tovarlarning minimal miqdorini ko'rsatadi.
- birja kursi, ushbu mahsulotning korxonada standartini ko'rsatadi.
- kafolat muddati- mahsulot uchun oylardagi kafolat muddati.
- yaroqlilik muddati, tez buziladigan tovarlar uchun yopishtirilgan.
- to'plam, mahsulotning ma'lum miqdordagi boshqa tovarlardan iborat "to'plam" ekanligini ko'rsatadigan belgi.
- shaxsiylashtirish belgisi, buxgalteriya hisobi har bir nusxa uchun alohida yuritilishi kerakligini ko'rsatadi, har bir nusxaning xarakteristikalari kiritiladi (raqamlar, rang, nuqsonlar va boshqa ma'lumotlar)

Shtrix- kodni o'qiyotganda kodning dastlabki ikki raqami tahlil qilinadi.

Agar ular 21 ga teng bo'lsa, bu shtrix- kod elektron tarozi tomonidan yaratilganligini va kod quyidagicha parchalanishini anglatadi: (muallif ishlanmasi)

O1	O2	K1	K2	K3	K4	K5	N1	N2	N3	AT4	AT5
Tarozi belgisi (21)		Qisqa mahsulot kodi					Mahsulot og'irligi grammda				

Agar shtrix- kodning dastlabki ikki raqami 22 bo'lsa, u holda bu tizimning ichki kodi,

aks holda shtrix kod ishlab chiqaruvchi tomonidan ishlab chiqariladi.

Tovarlarni sotish tartibi savdo tartibi zaruriy xarid ma'lumotlarini kiritish, fiskal chekni chop etish va kvitansiya hujjatini yaratish va e'lonlarni yaratishdan iborat.

Xarid ma'lumotlari: mahsulot kodi- tizimga uchta usuldan biri bilan kiritiladi, shtrix- kod skaneri tomonidan o'qiladi, mahsulot faylidan tanlangan qisqa kod qo'lda kiritiladi. Miqdor, sukut bo'yicha, klaviaturadan kiritiladi yoki agar element og'irligi bo'yicha bo'lsa, u shtrix-koddan o'qiladi.

4- rasm Shakllanishni tekshiring

Qaytish tartibi. Jarayon savdo tartibi bilan bir xil, faqat qaytarib berish kvitansiyasi chop etiladi va tovarlar do'konga yetkaziladi. Savdo uyi moduli sozlangan va o'zining ishga tushirish kodiga ega. Modul ishga tushirilgandan so'ng, savdo menejerlari va kassirlarning ish joylari mavjud bo'ladi. Tovarlarni hisobga olish alohida jurnallarda amalga oshiriladi savdo uyi. Savdo uyi jurnallari:

1. Tovarlarning kelishi
2. Tovarlarning masofaviy savdo nuqtasiga kelishi (UTT)
3. Tovarlarni sotish
4. UTTda tovarlarni sotish
5. TDda tovar harakati
6. Iste'mol, zarar, hisobdan chiqarish
7. UTTda iste'mol, zararni hisobdan chiqarish.
8. Qayta baholash
9. UTTda qayta baholash.
10. TDda tovarlarni qayta baholash
11. UTTda tovarlarni qayta baholash.
12. Tayyor mahsulotlarning kelishi (FP)
13. Savdo majmuasida chakana savdo (har bir kassirga 10 ta jurnal)
14. UTTda chakana savdo.
15. GP ishlab chiqarish uchun arizalar
16. Xizmatlar uchun arizalar va ta'mirlash uchun qabul qilingan uskunalar

17. Kafolat xizmati jurnali.
18. UTTdan kiruvchi hujjatlar jurnali
19. UTTda chiquvchi hujjatlar jurnali
20. hujjatlarni TD dan buxgalteriya hisobiga o'tkazish jurnali (BUh)

Tovarlar bilan bog'liq barcha operatsiyalar tovarlarni o'qish uchun shtrix- kod skaneridan foydalanish imkonini beradi. Buxgalteriya hisobini "shaxsiylashtirish" mavjud bo'lganda, tovarlarga seriya raqami shtrix- kodi qo'shimcha ravishda yopishtiriladi, bu sizga tovarlarning har bir nusxasini alohida hisobga olish imkonini beradi. Ta'mirlash uchun qabul qilingan yoki ixtisoslashtirilgan ta'mirlash tashkilotlariga topshirilgan uskunalar, uning xavfsizligi va hisobga olinishi uchun ichki seriya raqami bilan ta'minlanadi. Savdo uyi moduli ishga tushirilganda, quyidagi ish stantsiyalari ochiq va mavjud bo'ladi:

- Bosh menejer
- Menejer

Har bir ish joyi buxgalteriya hisobidagi turli operatsiyalarga kirish uchun "Bosh menejer" tomonidan tuzilgan. Jurnallarga kirish:

1. hujjatni ro'yxatdan o'tkazish (yaratish)
2. hujjatlarni tuzatish
3. hujjatni o'chirish
4. hujjatni ushlab turish
5. hujjatni orqaga qaytarish
6. hujjatni ko'rish

Fayllarga kirish:

1. Karta yarating
2. Parametrlarni sozlash
3. Kartani o'chirish.

Har bir ish stantsiyasiga kirish kodlarini belgilash uchun AP modulining har bir ish joyiga kirishni ta'minlaydigan "Bosh menejer" dan "Kirishni tashkil etish" tartibi ishga tushiriladi. Protsedura "Bosh menejer" tomonidan o'rnatilgan sozlamalarga qarab, ish indeksleri bo'yicha barcha hujjatlar va fayl kabinetlari uchun "garter" ni belgilaydi.

Mahsulotni shaxsiylashtirish

Savdo uyi moduli tovarlarning har bir nusxasini (partiyasini) alohida hisobga olish imkonini beradi. Agar mahsulotni kiritishda kartada "shaxsiylashtirish" belgisi bo'lsa, unda mahsulotning har bir nusxasi (partiyasi) uchun ZZ.YYYYYY.XXXXXX to'liq kodi bilan kartotekada tugun yaratiladi, bu uning xususiyatlarini va u bilan barcha operatsiyalar. Ichki seriya raqami (BSN) Tuzilishi VSN 29XXXXXXYYYYYY bu yerda 29 VSN belgisidir, YYYYYY- noyob indeks mahsulot kartasiga bog'liq (matritsa), Nusxalar (partiyalar) kartotekasidagi XXXXXX- tugun. Fayllar kabinetida tugun yaratiladi, u barcha ma'lumotlarni tovarlarning ma'lum bir nusxasi (to'plami) bo'yicha saqlaydi. BCh tovarlarning har qanday nusxasi (partiyasi) ning majburiy atributidir, uni yorliqda shtrix- kod sifatida chop etish mumkin. VSN ga qo'shimcha ravishda, nusxada (partiyada) tovarlarning o'ramida yoki korpusida bosilgan tashqi seriya raqami ham bo'lishi mumkin. Tashqi seriya raqami tizimga kvitansiya yoki alohida tartib bilan kiritiladi. Seriya raqami bo'yicha tizim (tashqi yoki ichki) mahsulotni topadi va u haqida barcha ma'lumotlarni beradi. Mahsulot kartasidan siz namuna (to'plam) tuguniga osongina o'tishingiz mumkin va namuna (to'plam) kartasidan mahsulot kartasiga o'tishingiz mumkin.

Savdo uyi moduli. Umumiy holat

Modulda tovarlar bilan ishlash bo'yicha barcha operatsiyalar, shuningdek, chakana kassirlar uchun bir nechta ish (cheksiz) mavjud. Savdo uyining barcha hujjatlari oy oxirida buxgalter tomonidan hisobga olinishi uchun buxgalteriya bo'limiga topshiriladi. Ob'ektlar bilan bog'liq e'lonlar uchinchi hisoblar rejasining 31222 schyotiga joylashtiriladi. Birinchi schyotlar rejasida faqat debitorlik va kreditorlik qarzlari shakllantirilib, sintetik bo'lgan 11223 "Savdo uyidagi tovarlar" tranzit schyotida tovarlar bo'yicha proyklar yuritiladi. Tovarlar harakati uchun buxgalteriya bo'limiga topshirilgan hujjatlar faqat miqdoriy aks ettirish va sotish narxlariga ega. Tovarlarining tannarxi buxgalteriya bo'limida avtomatik rejimda (tayyor mahsulotlarga o'xshash) maxsus tartiblar bo'yicha shakllantiriladi.

Masofaviy savdo nuqtasi (UTT). UTTda buxgalteriya hisobi savdo maydonchasidagi chakana operatsiyalarni va tovarlarning kelishi, harakatlanishi, hisobdan chiqarilishi va sotish bo'yicha menejer ishini o'z ichiga oladi. Masofaviy punkt ham butunlay mustaqil, ham umumiy savdo uyining bir qismi sifatida ishlashi mumkin. TD tarkibida ishlaganda, tovarlar harakati to'g'risidagi ma'lumotlar UTT dan TD ga kundalik pochta jo'natmalari orqali uzatiladi.

Tovar karta fayli

Yagona ma'lumotlar bazasida ishlaydigan buxgalteriya bo'limi va TD moduli" 4" kodli tovarlarning yagona kartotekasiga ega. UTTdagi tovarlarning kartotekasi oflayn kodlash xususiyatiga ega. UTT dan ma'lumotlarni qabul qilishda mahsulot kartasining korrespondensiyalarini masofaviy kartotekada va UTT indeksi bo'yicha markaziy ma'lumotlar bazasi kartotekasida ro'yxatdan o'tkazish zarur. Bunday yozishmalar bir marta ro'yxatga olinadi va" markaziy ma'lumotlar bazasidagi kod (CDB)" sifatida UTTga o'tkaziladi. Tovarlarining keyingi harakati CBD kodlarida aks ettirilgan. CBD kodini olish paytida masofaviy ma'lumotlar bazasidagi mahsulot kartasining nomi ham tuzatiladi.

UTT dan" paket" olingandan so'ng, CBD kodi bo'lmagan mahsulot bor- yo'qligi tekshiriladi va agar mavjud bo'lsa, mavjud ma'lumotlar bazasida moslikni topish yoki yangi karta yaratish taklif etiladi.

Yuridik shaxslar kartotekasi

Yagona ma'lumotlar bazasida ishlaydigan buxgalteriya bo'limi va TD moduli" 50.1" kodli yuridik shaxslarning bir xil fayliga ega. UTT dagi yuridik shaxslarda oflayn kodlash mavjud. UTT dan ma'lumotlarni qabul qilishda CBD kodi mavjudligi tekshiriladi va agar u mavjud bo'lmasa, u qidiriladi. yuridik shaxs TINga ko'ra, agar bunday yuridik shaxs topilmasa, u holda yangi karta yaratiladi va uning kodi CBD kodi sifatida avtonom ma'lumotlar bazasiga o'tkaziladi (5- rasm).

3. Tovarlarini TD va UTT ga o'tkazish

TD yoki UTT doirasidagi tovarlar harakati bo'yicha operatsiyalar buxgalteriya bo'limiga o'tkazilmaydi va faqat menejrlarning buxgalteriya hisobida aks ettiriladi. Buxgalteriya hisobida barcha TD tovarlari faqat savdo uyi uchun tuzilgan bitta omborga bog'langan. TDda UTT bo'yicha tovarlar bir vaqtning o'zida faqat bittadan aks ettiriladi masofaviy ombor, uzoq bazada ichki omborlarga bo'linmasdan. TD va UTT o'rtasida tovarlar harakati. Tovarlarini TD dan UTT ga va UTT dan TD ga o'tkazish mumkin. Buning uchun UTT ga tovarlarning kelishini avtomatlashtirishga yordam beradigan paket yaratiladi. Tovarlar UTT kodlarida o'tkaziladi, ular mahsulot kartasida UTT indeksleri bo'yicha qayd etiladi. Agar UTTda o'tkazilgan tovarlar bo'lmasa, UTTda kiritish tartibi CDB va UTTdagi tovarlar o'rtasidagi yozishmalarni tanlashni yoki yangi kartani yaratishni taklif qiladi. Tasdiqlash posilkasi yangi mahsulot kodini CBD- ga yozib oladi.

UTT o'rtasida tovarlar harakati. Tovarlarini UTT dan UTT ga o'tkazish mumkin. Buning uchun UTTda posilka shakllantiriladi, bu tovarlarning kelishi jarayonini avtomatlashtirishga yordam beradi. Bunday posilkalar TDda aks ettirilmaydi, lekin u erga har kuni biznes operatsiyalarini o'tkazish orqali erishiladi. Tayyor mahsulot ishlab chiqarish uchun ariza (FP) TD menejeri belgilangan parametrlarga ega hP ishlab chiqarish uchun buyurtmani qabul qiladi. Buyurtma tegishli jurnalda ro'yxatga olinadi. har bir hP komponentli materiallar guruhidan iborat. Komponent materiallari guruhlari alohida faylda saqlanadi va TMZ faylida mijozga mos keladigan aniq materialni tanlash kerak bo'lgan tugunni o'z ichiga oladi. Menejer buyurtmani chop etadi va uni tovarlar uchun javobgar bo'lgan menejerga topshiradi. Buyurtma GP ishlab chiqaruvchilariga o'tkazish uchun tovarlar harakati uchun hisob-fakturani rasmiylashtirishga imkon beradi. Tovarlarini shaxsiylashtirishda tarkibiy qismlarning har bir nusxasining shtrix- kodi o'qiladi, bu sizga tovarlar harakati haqida to'liq tasavvurga ega bo'lish imkonini beradi. Buyurtma asosida GP ishlab chiqaruvchilari GP chiqarish sertifikatini yozadilar. Buyurtma bo'yicha yig'ilgan GPni sotishda kafolat kartasi beriladi. Kafolat kartalari jurnalda ro'yxatga olinadi va tovarlarini ta'mirlash va almashtirish bo'yicha barcha harakatlarni aks ettirish uchun jamlangan reestrdir.

Xizmatlar uchun ariza

TD menejeri xizmatlar uchun arizani qabul qiladi va ta'mirlash uchun qabul qilingan uskunani aks ettiradi. Ilovada mijozning nomi, buyurtma qilingan xizmatlar, tezkorlik va boshqa atributlar aks ettirilgan. Menejer qabul qilingan uskunaga BCh 2999999XXXXX yorlig'ini yopishtiradi.

Bu yerda 29- BCh kodi

99999- qabul qilingan uskunaning tugun kodi.

XXXXXX- muayyan uskunaning kodi.

Xizmatlar uchun arizani chop etadi va uni pudratchiga yuboradi. Ijrochi arizada ijro sanasini, ijrochining familiyasini aks ettiradi. Bajarilganligi to'g'risidagi guvoohnoma va unga qo'shilgan hujjatlarni chop etadi. (uskunalar qabul qilinganligi to'g'risidagi kvitansiya). So'rov bo'yicha hisob- faktura chop etiladi va mijozga yuboriladi. Tugallangan buyurtmalar bajarilgan majburiyatlar jurnaliga o'tkaziladi.

Tovarlarning kelishi

Savdo uyida tovarlarni qabul qilish operatsiyasi buxgalteriya hisobidagi kvitansiyadan farq qiladi. Asosiy farqlar:

1. D1 \ 223- K1 \ 671 tovarlarga joylashtirish, bunda 11223 buxgalteriya hisobidagi qoldiq uchun tranzit hisob.
2. Norezidentdan olinadigan soliqlar va to'lov manbaidan olinadigan daromad solig'i olinmaydi.
3. hisob- fakturalar va Q05 deklaratsiyasi maqolalari bo'yicha ma'lumotlar yo'q
4. Sotib olish xarajatlari yagona summa sifatida kiritiladi va birinchi hisobvaraqlar rejasida hech qanday xabarlar joylashtirilmaydi. Xarajat faqat 3- rejada aks ettirilgan
5. Interfeys soddalashtirilgan.
6. Joylashtirish D3 \ 222.1- K999 narxi (plyus xarajatlar)
7. Kutilayotgan foyda bo'yicha D3 \ 222.2- K3 \ 700 ni joylashtirish (kitob narxi- xarajat)
8. Ba'zi maydonlar o'tkazish vaqtida buxgalterning ishini engillashtirish uchun informatsion bo'lib qoladi.
9. "Shaxsiylashtirish" yorlig'i paydo bo'ladi, bu har bir element uchun ma'lumotlarni kiritish imkonini beradi. Ushbu yorliqdagi jadvalda sozlamalarda" shaxsiylashtirish" belgisi bo'lgan barcha mahsulotlar uchun mahsulot namunalari qatorlari paydo bo'ladi. BCh avtomatik ravishda tayinlanadi va tashqi seriya raqami shtrix- kod skaneri bilan kiritilishi mumkin.

Buxgalteriya bo'limiga kirishda quyidagi yozuvlar amalga oshiriladi:

1. D1 \ 222- K1 \ 223 mahsulot tannarxi miqdori uchun
2. Sotib olish xarajatlari miqdori uchun D1 \ 222- K1 \ 207

6- rasm Tovarlarining kelishi

Chakana savdoda tovarlarni realizatsiya qilish (savdo maydonchasi). Elektr simlari:

1. D3 \ 451. X- K3 \ 222,1 xarajat miqdori uchun
2. D3 \ 451. haqiqiy belgilash miqdori uchun X- K3 \ 701,2
3. D3 \ 451. X- K3701,3 005 miqdori uchun
4. D3 \ 700. X- K3 \ 222,2 kutilayotgan foyda miqdorida

Bu yerda X-sub-hisob kassirning ish joyining soniga teng. 3\451 hisobvaraqlar bo'yicha subschyotlarni joriy etish har bir kassir bo'yicha daromadlarni hisobga olish imkonini beradi. Yuridik shaxsning tovarlarini realizatsiya qilish. Tovarlarini qayta baholash. Tovarlarini qayta baholash tovarlarning buxgalteriya hisobini o'zgartirish va qolgan tovarlarning qiymatini va tovarlardagi foydani yanada realroq baholash imkonini beradi. Jarayon sizga mahsulot tannarxiga ta'sir qilmasdan buxgalteriya narxini o'zgartirishga imkon beradi. Mahsulot narxini gavta belgilash, shuningdek, oldindan belgilangan algoritmlarga muvofiq sotish narxlarini hisoblashi va o'zgartrishi mumkin.

4. Chakana savdo do'konini avtomatlashtirish: maksimal imkoniyat

Chakana avtomatlashtirish dasturi, shuningdek, 1C, ko'p vazifalarni hal qiladi. Biznes jarayonlarini avtomatlashtirish bo'yicha dastur amalga oshiriladi, bu quyidagi harakatlarni amalga oshirish imkoniyatini beradi:

- onlaynda savdo hisobotlarini oling. Haqiqiy vaqtda dolzarb ma'lumotlarni olish uchun Internetga ulanish kifoya.
- Tarmoq ulanish mavjud bo'lgan sayyoramizning istalgan nuqtasidan daromad olish va sotish dinamikasini tahlil qiling. Bundan tashqari, 1C kabi dastur menejerga tovarlar, sotilgan mahsulotlar soni, sotiladigan mahsulotlar soni, shuningdek, foydasiz pozitsiyalar to'g'risidagi barcha ma'lumotlar bilan ta'minlaydi.
- Samarali ishlash uchun zarur bo'lgan hamma narsa bilan do'konni jihozlash. Sotuvchi savdo dasturini 15 daqiqada o'zlashtira oladi - bu intuitiv interfeysga ega va har narsa yaxshi va qulay bo'lgan virtual kassirdir. Barcha naqd va savdo operatsiyalarini to'liq

avtomatlashtirish xodimlarni va mehnat xarajatlarini tejashga yordam beradi.

- Tarmoqqa ulanish bo'lmasa ham, cheklarni bosib chiqarish va ro'yxatdan o'tishni ro'yxatdan o'tkazish.

Tizimni namlik xizmatidan, shuningdek, 1C dasturidan, balki 1C dasturidan, balki ulgurji savdo-sotiqda. Bir nechta jarayonlarni avtomatlashtirish bo'yicha dastur amalga oshiriladi, foydalanuvchiga tovarlar soni va uning aksiyalari soni to'g'risida ko'p miqdordagi ishonchli ma'lumotlar keltiradi. Shuningdek, 1C xizmati, bizning dasturimiz turli boshlang'ich hujjatlarni chop etishga, narxlarni tahrirlashga yordam beradi. Bundan tashqari, u kompaniyaning kerakli ma'lumotlarni to'ldirish uchun yetarlicha tayyor shablovga ega.

Kichik rozetkani (yoki kichik do'konni avtomatlashtirish) - kichik chodirlar, do'konlar, pavilonlar, ya'ni I.E. Ish joylari va kassir birlashtiriladi. Kichik do'konni to'liq avtomatlashtirishning eng ko'p shartli versiyasi.

Kichik do'konni avtomatlashtirish quyidagi komponentlarni talab qiladi:

- - Windows bilan kompyuter yoki noutbuk (mijoz tomonidan taqdim etilgan);
- - Dasturiy ta'minot (kassirning ish joyi va tovar ish joylari uchun savdogar).

Bundan tashqari, ular ma'lum bir do'kon uchun tanlanadi va sotib olinadi:

- - Shtrix-kod skaneri 1500 rubldan;
- - 18000 rubldan yoki Hasadning onlayn-printeridan 9000 rublgacha (soliq tizimiga qarab) onlayn-fiskal rejimer.

Bu kichik do'konni avtomatlashtirish uchun komponentlarning minimal to'plami. Ko'rinib turibdiki, pozitsiyalar juda oz. Bundan tashqari, yuqori samarali kompyuter talab qilinmaydi, chunki, dasturiy ta'minot ixtisoslashtirilgan va ko'p mablag' sarflamaydi. Bir so'z bilan, agar sizda kichik savdo xonasi va kichik saqlash xonasi bo'lsa va sotuvchi va tovarning funktsiyalari bitta yuzda keltirilgan bo'lsa. Bunday holda ish joyida va sotuvchi va savdogar bitta kompyuterda birlashtiriladi. Bunday kombinatsiya pulingizni sezilarli darajada tejaydi, chunki siz bitta kompyuter, bitta skaner. Tarmoqni yaratishning hojati yo'q. Barcha kerakli dasturiy ta'minot ushbu bitta kompyuterga o'rnatiladi va siz qayerga kirishga qarab: tovarlarni sotish yoki qabul qilish - siz kassir dasturida yoki tovar ish muhitida ishlaysiz.

Kichik do'konni bunday avtomatlashtirishning asosiy afzalligi eng kam xarajat, tarmoqni yotqizish, dasturiy ta'minot barqarorligi uchun kerak emas, chunki, u bitta kompyuterga o'rnatiladi. Bunday avtomatlashtirishning yo'qligi tovarlarni qabul qilish va sotuvni amalga oshirish bir vaqtning o'zida mumkin. Bundan tashqari, butun tizim kompyuter etishmovchiligida muvaffaqiyatsiz bo'ladi. Kelajakda do'konning kengaygan taqdirda, siz qo'shimcha tovarlarni tashkil qilishingiz kerak, chunki, kichik savdo nuqtasini avtomatlashtirish savdo va ombor operatsiyalari jarayoniga aniq cheklovlar tug'diradi.

Juda kichik do'kon, ozgina xaridor, savdo xodimlari bir oz va avtomatlashtirish byudjeti juda kamtardir. Ammo barchasidan keyin va kichik chakana savdo do'konlari biznes jarayonlarini boshqarish va boshqarish muhimdir. Sotishni boshqarish, raqobatchilarni, narxlarni, marketingni tahlil qilish muhimdir. Savdolarni boshqarish, muvozanatni nazorat qilish uchun savdolar tahlil qilinadi, tovarlarning operatsion tartibi amalga oshiriladi. Mijozlar bilan ishlash mijozlar bazasini kengaytirish, sodiqlik dasturi, fikr-mulohazalarni kengaytirishni o'z ichiga oladi. Shuningdek, moliya boshqaruvi nuqtai nazaridan ish haqini hisoblash uchun etkazib beruvchilar bilan mutlaqolar bilan boshqarish kerak.

Kichik do'kon egasi mustaqil ravishda operatsion boshqaruvni mustaqil ravishda, shu

jumladan tahlil, rejalashtirish va amalga oshirishni nazorat qilish kerak. Hatto kichik xato ham katta yo'qotishlarga aylanishi mumkin.

Kichik do'konni avtomatlashtirishga qarshi eng mashhur bahs qimmat. Biroq, agar siz xodimlarning vijdotsizligi, mahsulotlar tartibi, mahsulot tartibi, mahsulot tartibi, mahsulotlar tartibi bo'lgan kichik do'kon va avtomatik bo'lmagan korxonaning moliyaviy yo'qotishlarini taqqoslasangiz - yuqori xarajatlar haqida tortishuvlar rad etildi.

O'rtacha, kichik do'konni avtomatlashtirish 6 oy ichida to'lanadi va boshqaruv tadbirkorlik jarayonlarini optimallashtirishning afzalliklari operatsion ish tizimida buxgalteriya tizimidan foydalanishni boshlaganingizda darhol aniq bo'ladi.

Kichik do'kon uchun savdolari avtomatlashtirish variantlari:

1. Omborda, hisoblagichga qabul qilishdan oldin vazn elementi (pishloq, kolbasa, qandolatchilik). Buning uchun, omborda siz shtrixodnik yorlig'i bilan bosib chiqarish funktsiyasi bilan elektron tarozini o'rnatishingiz kerak. Hisoblagichdagi tovarlarni qabul qilgandan keyin uni bering.

2. To'lovda tovarlarni (sabzavot, mevalar) torting. Keyin liboslar elektron tarozilarsiz kassir buyumlarni tortadi, tovarlar kodini kiritadi. Bunday holda, narx avtomatik ravishda ko'rib chiqiladi.

Savdo tizimida xaridlarni boshqarish, sotish, tovarlar qolinishi, narxlarni optimallashtirish, narxlarning rentabelligini, dublning rentabelligini va hokazolarni boshqarish va hokazolarni kuzatib borish, narxlarni optimallashtirish, narxlarning rentabelligini va boshqalarni boshqarish masalalari va boshqalarni boshqarish masalalari va hokazolarni boshqarish, ularni optimallashtirish, narxlarni va boshqalarni boshqarish masalalari va boshqalarni boshqarish masalalari va boshqalarni boshqarish masalalari va boshqalarni boshqarish va boshqalar.

To'g'ridan-to'g'ri naqd pulni to'g'ridan-to'g'ri o'rnatilgan naqd dasturdan foydalanib, siz tovarlar, savdo hajmlarining aniq hisobga olinishi mumkin. Kassir mijozlarni hisoblashda qiyinchiliklarga duch kelmasa, kassalarni ro'yxatga olishning narxlarini pasaytirish, siljish va yopish, bosma narxlar osonlikcha bajariladi. Dasturni avtomatlashtirish va monitorlar individual tovarlar guruhlarini sotish.

Avtomatlashtirish tizimining asosiy xususiyatlari. O'rnatilgan chakana dasturiy ta'minot to'plamidan yoki oldingi ATOL-dan foydalanib, savdo avtomatlashtirish, bu imkoniyatni beradigan kichik do'kon uchun yaxshi variantdir:

- tovarlar va moliyani aniq hisobga olish;
- pul oqimi, tovarlar dinamikasini kuzatib borish;
- o'g'irlik va har xil xodimlarning soda qolishining oldini olish.

Ko'rib turganingizdek, butun tizim pul tuguniga o'rnatilgan operatsion qism va buxgalter o'rniga o'rnatilgan buxgalteriya hisobi yordamida amalga oshiriladigan qat'iy nazorat va buxgalteriya hisobiga asoslanadi. Operatsion qism quyidagilarni ta'minlaydi:

Buxgalteriya aksiyasi quyidagilarni ta'minlaydi:

- xarid qilish, materiallar, harakatlarni, qoldiqlarni, qoldiqlarni boshqarish;
- insonning minimal ishtiroki bilan tovarlar uchun qo'shimcha xarajatlarni shakllantirish;
- moliyaviy oqimlarni boshqarish;
- etkazib beruvchilar bilan o'zaro hisob-kitoblarni boshqarish;
- xarid va ta'til narxlari asosida to'laqonli tovarlar bazasini yaratish;
- tovarlar tomonidan talabnomalarni shakllantirish;
- tez inventarizatsiya, buxgalteriya hisobi va qayta baholash;
- narx yorliqlari, barcha zarur to'lov, moliyaviy, soliq, yuk tashish va yuklash hujjatlari;
- turli xil tovarlar uchun alohida buxgalteriya hisobini yuritish;
- kassirlarning avtomatik harakatlari;
- savdo hikoyalarini boshqarish, ta'til narxlarining o'zgarishlari.

Avtomatlashtirish uchun asosiy uskunalar to'plamlari

Kichik do'konlarni avtomatlashtirish uchun, sobiq kompaniyalar va sektorning oddiy uskunalari va Rossiya kompaniyalari tomonidan eskirgan dasturlarni yangilariga almashtirish imkoniyati bilan ishlab chiqilgan.

- POS terminal yoki tizim birligi va monitori;
- kassa apparati;
- ko'p blokli shtrixod kodeksi;
- banknot detektor;
- dasturlashtirilgan post-klaviatura;
- fiskal ro'yxatga oluvchi;
- elektron qoldiq;
- pul qutisi;
- chakana dasturiy ta'minot yoki oldingi ATOL-ni o'rnating;
- naqd lentasi;
- tasdiqlash lentasini tekshiring.

Arzonlikni o'rnatgandan so'ng, ammo funksional uskunalar va yaxshiroq dasturiy ta'minot, do'kon egasi uning ishini boshqarishning samarali usulini oladi. Tizim xatolar sonini minimallashtiradi, xodimlarni suiiste'mol qilishni yo'q qiladi. Dastur tomonidan yaratilgan hisobotlarni tuzatish mumkin emas, o'chirib tashlanmaydi, bu sezilmaydi. Avtomatlashtirish tushunarsiz va har bir kadrlar bo'yicha harakatlarni amalga oshiradi.

Xulosa

Savdoni boshqarish avtomatlashtirishsiz amalga oshirilmaydi. Hatto kichik do'konda ham bir qator muhim vazifalarni hal qilishga imkon beradi: Xizmat ko'rsatuvchi xodimlarning yuqori darajasini soddalashtiradi, moliyaviy, tovar va boshqaruv buxgalteriya hisobini soddalashtiradi, etkazib beruvchilar bilan ish olib boradi, savdo-sotiq jarayonini optimallashtiradi, Mijozning sodiqligini oshiradi, yuqori sifatli va tezkor xizmat ko'rsatadi va ko'proq xaridorlarni jalb qiladi. Har bir xaridor yaxshi va tezda xizmat qilishni xohlaydi, aldamadi, ular sifatli mahsulotni sotmaydilar.

Agar siz kichik do'konda savdoni qanday avtomatlashtirishni bilmasangiz, unda bu ishni kompaniyamiz mutaxassislariga ishonib. Mijozning barcha talablari, istaklari, kompaniyamiz turli darajadagi do'konlarni avtomatlashtirish uchun kasbiy xizmatlarni taqdim etadi - kichik do'konlardan bozorlargacha. Kompaniya bilan bog'lanish kunidan boshlab barcha avtomatlashtirish jarayonida bir necha kun davom etadi. Shu bilan birga, biz arzon narxlarda yuqori sifatli ishlarni kafolatlaymiz, Kafolatli xizmat, kafolatli xizmat va kunduzgi yudam-tayali qo'llab-quvvatlanamiz.

Bizning dasturimiz yordamida chakana savdo-sotiqni avtomatlashtirish, shuningdek, savdolar, tovar guruhlar va ma'lum bir tovarlar kontekstida doimiy statistikani ta'minlaydi, shuningdek, Internetga ulanmasdan, Internetga ulanmasdan amalga oshiriladi Savdo vositalarining kichik maydon bilan qulay, bu erda tarmoqqa uzluksiz kirish har doim ham mumkin emasligini ta'minlash har doim ham mumkin emas. Bizning dasturimiz har xil turdagi savdo va omborga mos keladigan 1C gacha, xususan:

- fiskal ro'yxatga oluvchilar bilan;
- shtrix-kod skanerlari bilan;
- printerlar bilan, yorliqlar va cheklarni chop etish.

Biznesni saqlash 1C bilan bog'liq dasturimizning yordami bilan hozirgi faoliyatni nazorat qilmasdan vaqt va resurslarni yangi loyihalarga sarflashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar :

1. Nazarboyev N.A.: O'zbekiston o'z taraqqiyotida yangi sakrash arafasida// O'zbekiston Respublikasi Prezidentining O'zbekiston xalqiga Murojaatnomasi 1.03.2006-yil 2 martdagi 45- son.

2. Andreeva V.I. Ofis ishi- M." Intel- Synthesis" biznes maktabi, 1997 yil.
3. Robertson D.S. Axborot inqilobi// Axborot inqilobi: fan, iqtisod, texnologiya: mavhum Sat.// INION RAN.M., 1993, s.17-26.
4. S.M. Digo. Ma'lumotlar bazalarini loyihalash va ulardan foydalanish. Moskva: Moliya va statistika 1995 yil.
5. V. E. Gumenyuk, Texnik- iqtisodiy axborotning Butunittifoq tasniflagichlarini yuritishning tarmoq tizimini yaratish asoslari: Prak. Boshqaruv.- M., Moliya va statistika, 1985.- 192s., kasal.
6. Gorev A., Axayan R., Makasharipov 5. Samarali ish DBMS bilan- Sankt- Peterburg: Peter, 1997.- 704 bet: kasal.
7. Koglovskiy M.R., Shaxsiy kompyuterlarda ma'lumotlar bazalari texnologiyasi, Moskva," Moliya va statistika", 1992 y.
8. ACS Developer uchun qo'llanma. ed. Fedorenko N.P. va Caribbean V.V., M., Economics, 1978.
9. Rojnov V.S. ASOEI, M., Moliya va statistika., 1990.
10. www.ziyonet.com

**INNOVATIVE
ACADEMY**